

Skąd wzięła się szopka bożonarodzeniowa?

Historia szopki bożonarodzeniowej na świecie datowana jest na rok 330. Wtedy to cesarzowa Helena poleciła zbudować marmurowy żłóbek upamiętniający narodziny Jezusa w grocie w Betlejem. Na pomysł inscenizacji narodzin wpadł zaś święty Hieronim – grotę została przebudowana na stajenkę, do której wstawiono figury pasterzy i Świętej Rodziny. Wkrótce, dzięki pielgrzymom, zwyczaj rozprzestrzenił się i dotarł aż do Rzymu.

Olbrzymi wpływ na kształt szopki miał święty Franciszek z Asyżu (to właśnie on uznawany jest za jej twórcę). Z jego polecenia stworzono bowiem inscenizację narodzin w Betlejem, a miejscem wydarzeń stała się pustelnia Greccio. Z okolicznych miejscowości przybyli ludzie oraz bracia zakonni ze świecami i pochodniami. Przyprawiono także osły i woły, a samą grotę wyłożono sianem. Mieszkańcy wcielili się w rolę Świętej Rodziny, Franciszek zaś odprawił mszę.

Wydarzenia z 24 grudnia 1223 roku są uznawane za początek szopki bożonarodzeniowej na świecie. Od tamtej pory została ona szybko spopularyzowana przez zakony Franciszkanów i Dominikanów, a zwyczaj jej ustawiania prędko rozprzestrzenił się na całą Europę.

Od tego czasu w różnych zakątkach Europy zaczęły pojawiać się szopki bożonarodzeniowe, które szczególnie rozpowszechniane były przez zakon franciszkanów oraz dominikanów. Oczywiście w kolejnych stuleciach szopki zmieniały nieco swój wygląd, nie ingerowano jednak w przedstawiane tam postaci. Największy rozkwit szopek przypadł na XVIII wiek.

Szopki bożonarodzeniowe w Polsce

Tradycja ustawiania szopki betlejemskiej dotarła do Polski ok. XIII w. Początkowo zwyczaj ich budowania mieli tylko zakonnicy, z czasem jednak coraz więcej świeckich osób zaczęło je tworzyć. Zwyczaj budowania bożonarodzeniowych szopek stał się szczególnie popularny w Krakowie, gdzie do tej pory można podziwiać piękne kolorowe szopki krakowskie. Za twórców tradycji budowania krakowskich szopek uznaje się tamtejszych murarzy, którzy tworzyli zarówno niewielkie szopki na sprzedaż, jak i piękne duże szopki wigilijne z kukielkami, które nabierały charakteru obnośnego teatryku.

Tradycja budowania szopek bożonarodzeniowych w kościołach polskich jest silnie utrwalona. Coraz częściej przed kościołami budowane są również tzw. żywe szopki, w których znajdziemy aktorów odgrywających postaci biblijne oraz żywe zwierzęta, nadające uroku całej inscenizacji. Niemniej jednak nie powinniśmy zapominać o szopkach bożonarodzeniowych w domu. Ich obecność będzie przypominać nam o wydarzeniach sprzed ponad 2000 lat. Wybór szopek bożonarodzeniowych jest ogromny i na pewno każdy znajdzie taką, która przypadnie mu do gustu i będzie mieściła się na komodzie, szafce czy pod choinką.

Krakowskie szopki - ewenement na skalę światową

W Polsce najpopularniejsze są krakowskie szopki, które powstają z lekkich i nietrwałych materiałów, takich jak tektura, sreberka i celuloid. Szopki nawiązują do krakowskiej architektury, zazwyczaj są to wielowieżowe i różnokolorowe strzeliste konstrukcje.

Krakowska szopka powstała w XIX wieku, a jej unikatowa forma miała być zobrazowaniem nie rzeczywistego, ale godnego miejsca, w którym mógłby przyjść na świat Jezus.

Pierwsze XIX-wieczne szopki tworzyli murarze z podkrakowskich miejscowości. Dzięki nim mogli się utrzymać w martwym sezonie budowlanym. W kolejnych latach powstała odrębna grupa osób specjalizująca się w tworzeniu krakowskich szopek.

W 1937 roku odbył się pierwszy konkurs na najpiękniejszą krakowską szopkę. Dzięki niemu wrócił zwyczaj budowania szopek, który przestał być popularny podczas I wojny światowej.

Najbogatszą kolekcję szopek krakowskich ma w swoich zasobach Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Można tam zobaczyć szopki pochodzące jeszcze z 1945 roku.

Wystawa Szopek Krakowskich

<https://www.youtube.com/watch?v=EoR4wsEJuf4>

Ruchoma Szopka Jasnogórska

<https://www.youtube.com/watch?v=p05u9Zr5Xzc>

Szopki bożonarodzeniowe z całego świata

<https://www.youtube.com/watch?v=N1GeHO3XZTc>

Jak zrobić szopkę bożonarodzeniową?

<https://www.youtube.com/watch?v=KMRQkkgPYio>